

revolutie, over Kerensky en zijn vreemd grillige, blijkbaar weifelende regeering, waarvan hij niettemin zooveel bleef hopen — over de mogelijke ontwikkeling der gebeurtenissen in dat zoo gansch afzonderlijke wereld-deel Rusland, land van diep verborgen, mysterieuse krachten, waarover in de laatste jaren, door de hevig beroerende boeken van den grooten Dostojevsky vooral, wat meer licht was opgegaan. Alléén, zij, Pauline, zag het alles van den kant der oorlogspolitiek. Zou Rusland afzonderlijk vrede sluiten, zou het Frankrijk in den steek laten? De bolsjewistische partij scheen er vóór te zijn. Maar Marcel zei altijd: Rusland en Frankrijk zijn wapenbroeders; het kan niet, het zal niet gebeuren, wel allermint nu ze beide een republiek zijn; de republieken tegen de keizerrijken! Maar ja, 't was waar, Marcel was een romantische natuur, ouderwetsch leek zijn gedachtenwereld soms, terwijl zijn werk toch zoo modern moest zijn... Buiten Frankrijk, ze wist het wel, werd er nuchterder over gesproken... Pauline — kon het wel anders? — was veel meer franschgezind geworden dan vroeger. Marcel zei: men kon hartelijk franschgezind zijn en toch op een spoedige vrede hopen, een vrede zonder doorslaggevende overwinning; de gevaren voor de toekomst, die in zulk een overwinning lagen, scheen ook hij wel in te zien. Huib luisterde aandachtig, als zij zoo van Marcel sprak; uit al diens uitingen kreeg hij steeds grooter sympathie voor den ongelukkigen kunstenaar — wegwerpend, onwillig, ieder opkomend gevoel van jaloezie.

„Moet je hem niet eens schrijven, je vriend Marcel...”, vroeg Huib, drie weken na haar terugkomst.

„Zeker.... Maar 'k heb hem al wel eens geschreven....”

„O ja? Zoo! Hé!.... Dat wist ik niet. Daar heb je me niets van verteld....” Een licht verwijt was in zijn toon.

„Nee.... Nou.... Moest dat dan?.... Moet ik je soms al mijn brieven laten lezen?”

„Ben je mal? Toe, zeg geen dwaze dingen! 't Is alléén maar... ik dacht.... Maar je hebt gelijk, hoor.... Heb je ook al aan anderen daar geschreven?”

„Jawel... Laat 'is zien... Aan Louise Buvard, aan Marie Polognac.... en aan de kleine Soignies, je weet wel...”

„Dat jonge tamboertje?”

„Ja juist! Ons aller lieveling... die zooveel liedjes kende...”

Veel fransche liedjes had ook Pauline geleerd, oorlogsliedjes en andere; ze neuriede ze vaak. Cynisch-ondeugende waren erbij en sentimenteel weemoedige, over de poilu's, hun avonturen, hun onweerstaanbaarheid — dood en liefde, ze kwamen er altijd weer bij te pas. Huib en zij lachten er samen om, en hij plaagde zijn vrouw een beetje, zei dat ze een lichtzinnige française was geworden. Soms, plotseling, vooral wanneer zulke dingen